

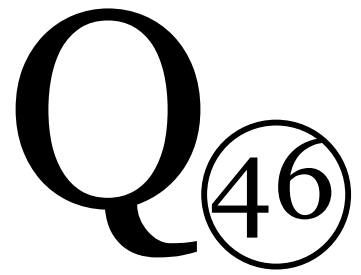
nous aprenentatges, pròtesis digitals
en l'educació permanent i mutacions relacionals

ENDREÇA

*Ara que no està entre nosaltres
ara que les cendres brollen a la terra
i l'horitzó està lleugerament encès...*

***Oferim aquest número de la revista en reconeixement
i homenatge a Michele Knobel, amiga i companya,
amb la que tant compartim encara.***

*I, mentrestant, continuem volent des aprendre i saber
i materialitzar temps-i-espai de lluites i esperances,
de llibertat, acollida i amor...*

Quaderns d'Educació Contínua

**nous aprenentatges, pròtesis digitals
en l'educació permanent i mutacions relacionals**

Editors

Iolanda Corella Llopis
i pep aparicio guadas

Consell de direcció i coordinació

Tere Vila, Encarna Such Cardona, Juanma Sanchis Marqués, M. Nieves Roselló, María José Picher, Carlos Pallarés, Rosa Navarro, Pascual Múrcia Ortiz, Dolors Monferrer Ferrando, Rosa M. González Conca, Goio Fidel Sarmiento, Manuela Fuentes Martínez, Lorena Ordiñana Pérez, Marta Malet Carol, Mila Grau Alepuz, Loles Martínez Cebrián, María Gabarda Riofrío, Francisca Borox López, Isabel Aparicio Guadas

Consell de redacció i assessorament

Antonia de Vita (UNIVR), Dolors Vinyoles (Escola de la Dona-Diputació de Barcelona), Inma Vilatersana, Jordi Vallespir (UIB), Antoni Tort (UVIC), Joan M. Senent (UV), Francesca Salvà (UIB), Manuel Rodríguez (UV), José Ignacio Rivas (UMA), Piergiorgio Reggio (UNICATT), Cruz Prado (ULASALLE), Anna Maria Piussi (UNIVR), Agustí Pascual (UV), Isabel Redaño Francés

(IPF), Sebas Parra (UdG), Josep Mª Navarro i Cantero (LFCOOP), Peter Mayo (UM), Vicent Mas (UA), Ángel Marzo (UB), Manel Martí Puig (UJI), Fernando Marhuenda (UV), Fernando López Palma (UB), Licinio C. Lima (UMINHO), Colin Lankshear (JCU), Michele Knobel † (MSU), Francese Hernández Dobon (UV), Francisco Gutiérrez † (ULASALLE), Anna Gómez (UVIC), Paula Guimaraes (UL), Rosa M. Falgás (ACEFIR), Pep Lluís Grau, Gloria Díaz (UB), Joan Colomer (UdG), José Clovis Azevedo (Centro Universitário Metodista IPA), Rafa Castelló (UV), Isabel Carrillo (UVIC), Marián Aleson Carbonell (UA), Xavier Besalú (UdG), Antonio Benedito (UV), José Beltrán Llavador (UV), Clara Arbiol González (UV), Vicent Aparicio (UV), Marina Aparicio Barberán (IPF), Consol Aguilar (UJI), David Abril (UIB), Loris Viviani (IPF), Mariola Aparicio Cortés (EOI Xàtiva), Mercè Morey (UIB), Diego Morollón (IPF), José R. Belda Medina (UA).

Correcció i traducció

Joaquín Martínez Ortiz

Disseny i maquetació

gap

Quaderns d'Educació Contínua ★ 46

Títol: Sense títol

Autor: Mijo Miquel

Tècnica: digital

Dimensions: 210x210 mm

Any: 2021

Quaderns d'Educació Contínua. Nova etapa Redacció, secretaria i administració:

C/. Sant Agustí, 7 • 46800 Xàtiva
tarepa.pv@gmail.com

ISSN: 1575-9016

ISSN: 2605-1796 (digital)

Dipòsit legal: V-5125-2000

Revista indexada en GeoDatos: Indexador de Geografia e Ciències Socials
<http://www.dge.uem.br>

(Quaderns d'Educació Contínua
no es fa responsable de les opinions
dels col·laboradors de la revista.)

L'ULLAL Edicions

TAREPA - PV
Taller per a l'Acció Renovadora
de l'Educació Permanent d'Adults

IPF: Institut Paulo Freire • UV: Universitat de València • UdG: Universitat de Girona • UVIC: Universitat de Vic • UJI: Universitat Jaume I de Castelló • UA: Universitat d'Alacant • ACEFIR: Associació Catalana per l'Educació, la Formació i la Recerca/Associació Europea d'Educació d'Adults • UB: Universitat de Barcelona • FDC: Desenvolupament Comunitari • UIB: Universitat de les Illes Balears • UM: Universitat de Malta • UMINHO: Universitat del Minyo • UNIVR: Universitat de Verona • ULASALLE: Universidad de La Salle • UNICATT: Universitat Catòlica de Milà • UMA: Universitat de Màlaga • UL: Universitat de Lisboa • JCU: James Cook University • MSU: Montclair State University • LFCOOP: La Fàbrica Cooperativa

carpeta

La nova edat fosca

Daniel Tomás Marquina i Marina Pastor Aguilar • 7

De la distòpia tecnològica a la formació ciutadana en xarxes: jugar, pensar, actuar

Enric Senabre Carbonell • 22

Els efectes possibilitadors de la tecnologia en la vida diària: dos casos d'ús quotidià de dispositius digitals

Michele Knobel i Colin Lankshear • 33

contínua

L'explosió digital de l'inconscient

Franco Berardi • 43

persones, territoris i experiències

Cada vegada més 'Videodrome'

Loris Vivini • 53

Modalitat semipresencial als Centres d'Educació de Persones Adultes de les Illes Balears. Resposta eventual a la pandèmia o proposta de futur?

Sebastià Vicens Prohens • 63

L'art de parlar, l'art d'aprendre llengües als centres de formació d'adults

CFA Pere Calders, J. Maria Planas Muela, Montserrat Moral Vinyoles • 72

L'esperança com a punt d'inici del sentir i el sentit del caminar cap a un horitzó de canvi. Grup de Dones de l'Escola de la Pau del Casal Claret de Vic

Marta Tàpia Masegosa • 81

Flipped Classroom com a ferramenta didàctica en Formació Professional Bàsica en Centres d'Educació d'Adults

Patricia Martínez Cano • 90

Repensant les tecnologies de l'aprenentatge i el coneixement des d'un centre municipal d'FPA

Yolanda Corella Llopis, Marta Malet Carol i Milagros Grau Alepuz • 99

investigació

La utilització de les actuals tecnologies en l'educació: un canvi de paradigma o una paradoxa a reconciliar?

Agustí Pascual Cabo • 115

arxiu

dialogica

Pandèmia i connectivitat: l'experiència de la Universitat Popular de València

Isabel Lozano Lázaro i tot el seu equip humà • 125

fotografia • 133

webs

L'alfabetització digital i pensament crític front a la desinformació • 135

Com participar

Quaderns d'Educació Contínua?

Les pàgines de la nostra revista estan obertes a tot tipus de col·laboracions relacionades amb l'Educació i la Formació de les Persones Adultes. El nostre interès és oferir la publicació a tots aquells que desitgen col·laborar en ella exposant els seus coneixements, les seues reflexions i experiències analitzades. Així com també a les persones i institucions que desitgen difondre a través dels Quaderns d'Educació Contínua les seues iniciatives i activitats dins d'aquest àmbit.

Les col·laboracions han de requerir les següents condicions bàsiques:

- L'extensió dels treballs serà de 10 pàgines en format DIN A-4, a doble espai, amb un títol que sintetitze el seu contingut. És convenient d'intercalar apartats que divideixquen i ordenen les diferents parts de l'exposició.
- S'enviarà dues còpies del treball acompanyades d'una versió d'aquest en suport informàtic, preferentment en Winword. S'aconsella, si el tema ho permet, incloure gràfics, quadres sinòptics, etc., que il·lustren i completen el contingut del text.
- Com és natural la revista podrà realitzar una «correcció d'estil» sobre el text original, que en cap dels casos alterarà els conceptes ni l'enfocament adoptats per l'autor.
- Notícies i dades per a ser incloses en les pàgines informatives de la revista, sobre congressos, jornades, convenis, acords, programes, plans, iniciatives, projectes; cursos, conferències, debats, premis i cursos; publicacions de llibres, revistes, manuals, etc.
- Ha d'incloure sempre la font responsable i les notes de referència on el lector pugui requerir major informació.

L'art de parlar, l'art d'aprendre llengües als centres de formació d'adults

CFA Pere Calders

Josep Maria Planas Muela, Montserrat Moral Vinyoles

Amb col·laboració d'Esther Fuertes, Monsterrat Morales i les participants del Grup de Treball VTS¹

No som a cap museu, som a l'aula de llengua: tothom està observant amb atenció una obra d'art per poder dir-hi la seva. L'art apel·la als sentits i a les emocions: activa la curiositat i el desig de saber, permet establir connexions entre la mirada i el pensament, creences i raonaments. Aquest és el procés que promou l'aprenentatge. L'obra d'art esdevé l'element mediador que ens permet reflexionar sobre nosaltres mateixos i la complexitat del món.

“Què podria estar pensant en aquesta imatge?” A partir d'aquesta pregunta comença un viatge ple d'històries narrades pels participants. A través d'observar, especular, argumentar i debatre conjuntament sobre una obra d'art es construeixen aprenentatges de forma col·laborativa.

Al CFA Pere Calders estem participant d'un programa d'innovació pedagògica anomenat L'art de parlar, que ha estat impulsat pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb el Museu Nacional d'Art de Catalunya per millorar la competència oral dels i les alumnes que estan aprenent una segona llengua (català, castellà o anglès) als centres de formació d'adults.

En què consisteix el programa L'art de parlar?

El programa gira al voltant de tres eixos: el desenvolupament de diverses sessions de debat VTS (les Estratègies de Pensament Visual o *Visual Thinking Strategies*) a l'aula o al museu; la pràctica compartida del professorat en parelles d'aprenentatge i la implementació d'activitats de llengua relacionades amb un currículum visual a partir de temàtiques lligades amb els ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) de l'Agenda 2030 de la UNESCO.

¹ Participen al Grup de Treball VTS del CFA Pere Calders: Bassols, Rosa; De Antonio, Roser; Moral, Muntsa; Planas, Joe; Pomer, Dolors; Sotorra, Adriana; Torremilans, Mireia; Vidal, Maribel

Les VTS sorgeixen a la dècada dels anys 1980 a partir de la col·laboració entre la psicòloga cognitiva Abigail Housen, de la Harvard Graduate School of Education, i Philip Yenawine, educador del MoMa de Nova York. La intenció era crear un recurs per apropar les persones al món de l'art d'una manera més significativa. Aquesta metodologia educativa utilitza l'obra d'art per aprendre a pensar a través de la mirada. En resum, aprendre a mirar.

Els beneficis de les VTS en diversos àmbits no deixen gaire dubtes de la seva eficàcia tant pel seu paper cohesionador i inclusiu com per la potenciació del pensament crític, l'escolta activa i la formulació d'hipòtesis. Aquestes estratègies s'estan utilitzant, també, en l'àmbit sanitari.

Si ens centrem en l'aprenentatge d'una segona llengua, els beneficis són encara més evidents, ja que les VTS permeten crear debats col·lectius entre els participants. Aquests debats espontanis fomenten l'escolta activa entre els i les companyes, la generació d'hipòtesis a temps real. El relat que es va teixint empeny l'alumnat a dir-hi la seva i a decidir quan i com intervé.

Una sessió de VTS: què és?

Cal que hi hagi un clima acollidor per iniciar la sessió. La posició davant de l'obra és molt important: el grup es col·loca en semicercle davant de l'obra d'art. D'aquesta manera, tothom es pot veure les cares i es troba més còmode per mirar l'obra i participar del diàleg. El/la docent, durant la sessió, agafa el rol de facilitador. La figura del/la facilitador/a és més semblant a un mediador/a ja que no intervé directament ni fa judicis de valors

”

“He aprendido a escuchar diferentes opiniones sobre las pinturas, cada persona lo ve de una manera diferente y esto es enriquecedor”

ALUMNA DE CASTELLÀ 2

“

ni, sobretot, corregeix l'alumnat. Facilitar implica escoltar amb atenció, retenir les intervencions de l'alumnat, dirigir-ne la mirada cap a l'obra d'art per generar preguntes i obtenir respostes i fer un retorn d'allò que han dit d'una manera resumida i enriquida.

El/la facilitador/a convida els participants a observar una obra d'art en silenci durant una bona estona i després a fer un debat a partir de tres preguntes. El to de veu és molt important ja que marca l'inici d'un moment únic, màgic; en què la imaginació, la creació i la col·laboració impulsen la comunicació. Podríem trobar semblances a la veu que narra històries vora el foc.

L'alumnat és davant de l'obra d'art. Primer potser no hi para gaire atenció, però el silenci i el temps d'observació comencen a generar emocions i pensaments. La primera pregunta del debat obre la porta d'aquests pensaments. La necessitat d'expressar les idees fa que l'alumne/a construeixi estructures lingüístiques per fer-se entendre i ho faci d'una manera conjunta, per torns de paraula. Durant les intervencions, la persona que facilita reforça els missatges tot assenyalant allò que es diu de l'obra, en fa un retorn que consolidi la comprensió entre els participants. Fent ús de les altres preguntes del VTS, el diàleg flueix fins que, al cap d'uns vint minuts, es conclou la primera obra. A les sessions de VTS s'hi solen fer dues obres relacionades entre si.

Quins beneficis aporten les VTS?

Els estudis sobre la pràctica regular de les VTS a escoles i museus d'arreu del món permeten constatar que l'hàbit de parlar i explorar una obra d'art de forma lliure i creativa des dels referents propis té molts beneficis:

- exercita les habilitats verbals i comunicatives.
- afavoreix el desenvolupament del pensament crític i creatiu.
- reforça la confiança en un mateix i l'autoestima, l'empatia i l'auto regulació.
- fomenta la participació, la integració i la inclusió de tots participants.
- promou el debat respectuós, l'escolta activa i l'aprenentatge col·laboratiu.
- facilita la transferència d'aprenentatges adquirits a d'altres contextos.
- connecta el bagatge personal amb les obres d'art i desperta la curiositat per aprendre.

”

M'ha servit per fer un esforç i parlar en anglès

ALUMNA D'ANGLÈS 2

“

Una mica d'història: d'on sorgeix la idea de promoure aquest programa?

A mitjans del curs 2017-2018, a partir de la iniciativa del Servei d'Educació al Llarg de la Vida (anteriorment, Servei d'Ordenació Curricular de l'Educació d'Adults) es van establir contactes amb les responsables del Servei d'Educació del Museu Nacional de Catalunya per iniciar un projecte pilot adreçat a promoure la competència oral en l'ensenyament de les llengües als centres d'educació d'adults a través de les estratègies de pensament visual (VTS) aplicades a les obres d'art. L'experiència exitosa del Projecte Tàndem desenvolupat entre el Museu i l'escola Miquel Bleach, actualment l'institut-escola Arts, feia preveure una bona aposta per a la millora educativa als centres d'adults.

Els objectius del pilotatge eren, per una banda, testar l'aplicació de les VTS en els grups de llengua dels centres de formació d'adults per veure la incidència en la pràctica oral i, per l'altra, el desenvolupament de les habilitats comunicatives dels participants i competències relacionades com la pràctica lingüística (interacció oral), el desenvolupament del pensament crític (capacitat per analitzar i sintetitzar) i per interpretar processos, situacions; les competències intrapersonal i interpersonal; i la dimensió actitudinal (cultural i artística) i multidisciplinària.

Un altre objectiu era co-crear un programa sostenible d'aprenentatge de la llengua als centres de formació d'adults utilitzant les col·leccions del Museu Nacional d'Art de Catalunya i la metodologia de les VTS amb dues finalitats: d'una banda, aprendre a utilitzar significativament l'obra d'art i el debat col·lectiu com a eines per afavorir l'aprenentatge de la llengua; d'altra banda, reflexionar sobre la pràctica docent en els processos d'ensenyament en l'aprenentatge de llengües i els beneficis emocionals, socials i educatius que es deriven de l'ús de la metodologia VTS.

Hi van participar de forma experimental quatre centres: el CFA Castelldefels, el CFA Maria Rúbies, el CFA Montserrat Roig i el CFA Sanfeliu. Els resultats satisfactoris obtinguts durant la fase de pilotatge van conduir a establir un acord de col·

laboració entre el Departament d'Educació i el Museu Nacional de Catalunya per transformar el projecte pilot en un nou programa d'innovació pedagògica adreçat als centres d'Educació d'adults que imparteixen ensenyaments de llengües dependents del Departament d'Educació i centres municipals autoritzats a impartir aquests ensenyaments.

Amb aquesta finalitat es va iniciar una formació especialitzada en VTS (estratègies de pensament visual) al Museu Nacional d'Art de Catalunya a vuit parelles de docents de diversos centres de tot Catalunya durant el curs 2018-2019: el CFA Manuel Sacristán, el CFA Montserrat Roig, el CFA Pere Calders i el CFA Rius i Taulet del Consorci d'Educació de Barcelona, el CFA Bellavista de les Franqueses del Vallès, el CFA Gran Sol de Badalona, el CFA Nou Girona de Girona i el CFA Josepa Massanés de Tarragona.

Els cursos de formació específica per als vuit centres impulsors del programa van ser liderats, d'una banda, per Montserrat Morales i, d'altra banda, per Esther Fuertes. Montserrat Morales és psicòloga i professora d'Educació Visual i Plàstica, experta en metodologia VTS, formadora de mestres i educadors de museus i estudiants de màster en l'àmbit universitari, i habitual col·laboradora del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Esther Fuertes és historiadora de l'art, museòloga. Com a educadora, ha dissenyat i projectes educatius per implementar les VTS des del Departament d'Educació del Museu Nacional d'Art de Catalunya, entre ells el projecte Tàndem amb l'Escola Miquel Bleach. Totes dues formadores van comptar amb la col·laboració del Josep Maria Planas, tècnic docent del Servei d'Educació al llarg de la Vida del Departament d'Educació, que va coordinar el projecte i en va fer el seguiment i la gestió de la formació inicial del professorat.

En aquell moment es va crear un currículum visual per a implementar a les aules i al Museu Nacional d'Art de Catalunya, juntament amb les bases per crear el programa d'innovació L'art de parlar, que va ser reconegut pel Departament d'Educació el 12 de juny de 2019.

”

De verdad, creo que es un programa excepcional. No puedo imaginar una manera más agradable para mejorar mi castellano...

ALUMNA DE CASTELLÀ 3

“

El nostre projecte: una aposta per l'art d'aprendre llengües

El CFA Pere Calders és un centre situat al barri de Sant Antoni, a l'Eixample de Barcelona en el qual hi cursem, entre d'altres ensenyaments, llengua catalana, castellana i anglesa. Aquests grups de llengua es distribueixen en torns de matí, tarda o vespre i en tres nivells que certifiquen un B1 del MEQR en català i castellà i un A2 del MERC en el cas de l'anglès.

El curs 2019-2020 vam començar a implementar el programa *L'art de parlar* a tots els grups de llengües i va començar un periple ple d'històries i narracions que posaria, no només l'aprenentatge de llengües al centre de l'escola; sinó també l'experiència i l'emoció de les persones que hi participem. *L'art de parlar* ens ha obert nous horitzons tant pel que fa al procés d'ensenyament-aprenentatge, com als vincles personals que s'hi estableixen.

L'estructura per implementar el programa *L'art de parlar* varia en funció dels nivells d'aprenentatge per garantir-ne l'èxit. D'aquesta manera, al nivell 1, es preveu una sessió única a finals del tercer trimestre. Aquesta sessió es fa al MNAC amb dues obres del currículum escollides per a nivells inicials de llengua. La sessió del nivell 1 és deliciosa atès que per a molts alumnes és el primer cop que visiten un museu i es troben davant d'una obra d'art quieta, en silenci, en grup. Pel que fa als nivells 2 i 3, es preveuen dues sessions trimestrals a l'aula i una altra al museu, que fan un total de 9 sessions. Les dues obres de cada sessió, les marca el currículum visual i se n'avalua l'aplicació.

Una part essencial per tal de poder desenvolupar el programa és la motivació del professorat. En veure'n l'aplicabilitat i els resultats a l'aula, tot el professorat de l'àmbit de la comunicació del CFA Pere Calders s'hi va abocar. Es va garantir una formació específica i el professorat va tenir les primeres

”

Et treu la por de parlar,
encara que ho diguis
malament.

ALUMNE D'ANGLÈS 1

“

experiències en les VTS. A més a més, es va fer una formació interna amb la resta del claustre per donar coneixement de les VTS i del programa *L'Art de parlar* perquè tothom se'n sentís participip.

Per compartir i reflexionar sobre les VTS més enllà del propi centre, es va crear un grup de treball (GTVTS) amb professorat de diversos centres d'educació d'adults i vam començar a elaborar propostes didàctiques a partir del currículum visual del programa.

El curs 2020-2021, a causa de la pandèmia, vam cercar eines digitals per garantir els debats VTS de forma virtual. Un dels grans reptes era mantenir l'ambient de les sessions a distància. La formació del professorat, també virtual, va estar condicionada per aquest fet. Al grup de treball VTS vam centrar-nos en elaborar materials i en cercar eines digitals que facilitessin els debats.

El març del 2021 vam començar un nou vincle amb el CaixaForum Barcelona com a centre d'art de proximitat amb l'objectiu d'eixamplar els espais museístics per fer els debats VTS amb l'alumnat. Ens vam estrenar amb 25 sessions dels grups de llengües en una exposició provinent del British Museum, *El Somni Americà*, va ser una experiència molt positiva a tots nivells.

Una de les obres que vam triar era *Sweet Dreams Baby* de Roy Lichtenstein, el que ens va permetre fer un viatge pel món del còmic, els somnis, la ironia i la violència com a metàfora del despertar a la crua i dura realitat de la vida. En una segona sessió VTS vam observar la suggerent *South Seas Kiss* de Richard Bosman i aquest cop ens vam endinsar en un món ple d'exotisme i passions amoroses. Un cop més, l'alumnat ens va sorprendre amb la seva motivació i ganes de participar en la creació dels relats col·lectius. Van emergir emocions, pensaments, vivències i inquietuds, que vam compartir i ens van fer reflexionar.

Encarem el curs 2021-2022, el tercer i últim curs del programa d'innovació, amb molta il·lusió. La motivació de l'alumnat, les experiències viscudes i els resultats de les sessions; ens esperonen a seguir formant-nos i investigar, compartir, aprendre i fer xarxa amb docents d'altres centres.

”

M'ha agradat poder
compartir experiències
amb els companys. Fa que
l'idioma resulti més fàcil i
amè

ALUMNA DE CATALÀ 3

“

Una mirada cap al futur

Les VTS - L'art de parlar- és una metodologia que permet que l'alumnat adquireixi unes habilitats verbals i comunicatives que a les escoles d'adults ens són difícils d'implementar. De la participació d'aquest programa n'esperem, doncs, la millora de la competència lingüística en les segones llengües mitjançant l'art i les estratègies de pensament visual VTS (Visual Thinking Strategies).

A les sessions VTS es fomenten hàbits d'observació, d'indagació, d'argumentació, etc. que permeten que l'alumnat sigui capaç de generar un debat i de participar en interaccions orals al voltant d'una obra. A més a més, es potencien valors transversals que s'alineen amb el Projecte Educatiu del Centre: vetllar per una escola compromesa amb l'entorn i amb unes bones relacions humanes.

El fet que diversos agents educatius -formals i no formals- convergeixin en un mateix objectiu reforça un treball competencial que es pugui incorporar immediatament a la vida de l'alumnat. L'establiment de vincles educatius entre l'escola i el MNAC permet enriquir la dimensió cultural i social de la comunitat educativa del centre. Aquest programa ens ofereix la possibilitat d'implementar aquest treball, no només d'una manera interna, sinó amb d'altres escoles d'adults i entitats culturals de l'entorn. Les VTS impulsen de manera significativa el treball en equip i en xarxa, tant de la comunitat educativa del centre com dels agents i entitats que hi participen.

En aquest món cada cop més visual, cal educar per mirar d'una manera pausada i reflexiva. Més enllà de consumir, es convida a gaudir de les imatges, assaborir-ne els detalls i compartir-ho amb els altres. Cada mirada és un granet de sorra que configura tota una platja, enfocada a tot un horitzó d'experiències enriquidores.

Webgrafia

VÍDEO DEL MNAC: L'art de parlar:el museu com a espai d'aprenentatge (CFA Pere Calders)

WEBINAR DE CLAUSTRE OBERT: L'Art de parlar: l'Art d'aprendre llengües al CFA Pere Calders

BLOG: L'art de parlar al CFA Pere Calders: A VTS Experience

VISUAL THINKING STRATEGIES: <https://vtshome.org/>

DELGADO, F: No totes les culleres són iguals <https://blog.museunacional.cat/no-totes-les-culleres-son-iguals/>

FUERTES, E; (2020) Les Estratègies de Pensament Visual (VTS), una metodologia educativa necessària Museu Nacional de Catalunya.

Revista semestral
hivern 2021 · Núm. 46
12 €

TAREPA - PV

Taller per a l'Acció Renovadora
de l'Educació Permanent d'Adults

L'ULLAL Edicions

